

Langatabiki Verklaring

In verband met de herdenking en viering van 259 jaar vredessluiting tussen de Marrons en koloniale overheersers op de Dag der Marrons op 10 oktober 2019, heeft de Commissie 10 Oktober 2018 i.s.m. het Traditioneel Gezag der Paamaka een 'Gaan Kuutu' met alle vertegenwoordigers van de verschillende Marronstammen en organisaties georganiseren op Langatabiki, de Residentie van de Paamaka Gaanman. Het Traditioneel Gezag der Paakama wordt geleid door de Waarnemend Gaanman, Z.E. Da Jozef Forster. De 'Gaan Kuutu' is gehouden op woensdag 9 oktober en is afgesloten op donderdag 10 oktober 2018 met de ondertekening van het Langatabiki Verklaring. Het thema van deze Gaan Kuutu is **"Op Weg naar Strategische Duurzame Ontwikkeling voor Tribalen & Inheemsen"**.

De Commissie 10 oktober 2018, welke op 2 september 2018 te Diitabikie is geïnstalleerd door Z.E. Gaanman Da Bono Velantie mede namens Z.E. Gaanman Da Lesley Valentijn. De leden die aanwezig waren op de 'Gaan Kuutu' te Langatabiki zijn:

- De heer ing. Leo Brunswijk, Voorzitter
- De heer dr. Ruben Ravenberg MBA, Secretaris
- Kabiting Willems 'Positief' Wilson (Lid)
- Kabiting Alosa Aboikoni (Lid)
- Mw. Magda Haakmat-Milano BBA (lid)

De Marronstammen en diverse organisaties die hebben deelgenomen aan de Gaan Kuutu zijn.:

- De Okanisiestam (Saakiiki & Cottica).
- De Saamakastam

- De Paamakastam
- De Matawaistam.
- De Alukustam
- Stichting A Sting fu Busikondee (ASFUB)
- Association Meke Wi Hopo Taampu (MWHT)
- Loweman Paansu / Nabestaanden Mooiwanaslachting (Frans-Guyana)

Op deze ‘Gaan Kuutu’ zijn de volgende zaken aan de orde gekomen t.w.:

- Evaluatie van het Diitabiki Akkoord.
- De grondenrechtenkwestie, w.o. de huidige ingediende concept grondenrechten, het afzeggen van de rechters van de IACHR en de gebeurtenissen te Nieuw-Koffiekamp/IamGold Rosebel Goldmines.
- Het geven van duidelijkheid over de afwezigheid van de Kwinti- en Okanisiestam.
- Het vragen van toestemming aan de ‘Gaan Kuutu’ voor het oprichten van de Stichting ‘A Marron Kompas’, waarin de Commissie 10 Oktober 2018 volledig zal opgaan.
- De negatieve zaken die nog steeds remmend werken op de ontwikkelingen van de diverse Marrongemeenschappen.

Evaluatie “Diitabiki Akkoord”

Na evaluatie van het “Diitabiki Akkoord” zijn de volgende zaken geconstateerd:

1. De Staat Suriname heeft de ILO Conventie nummer 169 nog steeds niet geratificeerd, waardoor het zelfbeschikkingsrecht van de Tribale en Inheemse volkeren niet wettelijk is geregeld.
2. De regering en de politiek blijven doorgaan met het creëren van verdeeldheid onder de binnenlandbewoners. Een bewijs daarvan is dat alhoewel al jaren is bepaald dat Dag der Marrons op 10 oktober wordt gevierd, de regering een Saamaka Dakka op 19 september heeft ingesteld, waarbij alleen Saramaccaners in dienst van de overheid bijzonder verlof hebben gekregen.
3. Er is geen constatering van de in interne aangelegenheden van het Traditioneel Gezag, omdat die zich niet hebben voorgedaan de afgelopen periode. Wel blijft het Traditioneel Gezag alert.
4. Hoewel het Traditioneel Gezag en haar onderdanen hebben aangegeven dat zij de verandering van de naam Marron in Afro-Surinamers resoluut niet accepteren de regering tot op heden de naamsverandering niet heeft teruggedraaid. Dit wordt ervaren als disrespect en miskennis van de Marrongemeenschap.
5. De regering heeft tot heden het Saamaka Vonnis niet naar letter en geest uitgevoerd, maar heeft een eigen concept Surinaamse grondenrechten wetgeving ontwikkeld. Indien de huidige concept grondenrechten wetgeving niet in lijn is met het Saamaka Vonnis zal het resoluut niet worden geaccepteerd door de Tribale volkeren. De ‘Gaan Kuutu’ wijst elk vorm van het misbruiken van de concept grondenrechten voor politiek gewin krachtig van de hand, omdat het realiseren van de wettelijke grondenrechten een recht is van de Tribale en Inheemse volkeren. Het is geen gunst maar plicht van elk regering om het te realiseren.
6. De regering heeft nog steeds niet gewerkt aan het structureel en duurzaam ontwikkelingsplan voor het totale binnenland. Hiermee toont de regering dat de ontwikkeling van het binnenland

geen prioriteit geniet binnen haar uitgestippeld beleid. Het binnenland raakt steeds meer achter op de nationale ontwikkelingen, waardoor de meeste wegtrekken naar beter ontwikkelde gebieden. Hierdoor lopen de dorpen leeg.

7. De waardering en respect voor het Traditioneel Gezag vanuit de regering laat nog steeds veel te wensen over. Hun honorarium is niet acceptabel voor het werk dat zij doen binnen de gemeenschappen. Het Traditioneel Gezag gaat niet mee met de verhoging van de landsdienaren, wat onacceptabel is.
8. Het Traditioneel Gezag heeft tot op heden geen opheldering van de werking van het grensverdrag met Frans-Guyana, dat op 15 november 2017 is goedgekeurd door het parlement, gehad van de regering.
9. Het binnenland beschikt tot op heden nog steeds niet over adequaat onderwijs in een kindvriendelijk en motiverend milieu. Het bewijs daartoe zijn de schoolresultaten van het afgelopen schooljaar, waaruit duidelijk blijkt dat de procentuele resultaten van de districten Marowijne, Brokopondo en Sipaliwini het slechts zijn.
10. Met het aantrekken van Cubaanse artsen heeft de regering een aanvang gemaakt met adequaat gezondheidszorg voor het gehele binnenland. Het Traditioneel Gezag hoopt dat deze artsen goed met de lokale gemeenschappen in de plaatselijke talen kunnen communiceren en de juiste medicamenten voorschrijven. Het is gebleken dat de Vereniging van Medici in Suriname (VMS) niet tevreden is over de wijze waarop de Cubaanse artsen recepten uitschrijven en dat baart het Traditioneel Gezag zorgen.
11. De regering heeft tot op heden niet gezorgd voor optimale nutsvoorzieningen in alle woon- en leefgemeenschappen. De meeste leefgemeenschappen zijn al maanden in het donker en hebben geen toegang tot gezond drinkwater.
12. Alhoewel alle zes stammen vallen onder het Traditioneel Gezag der Marrons aangegeven hebben dat de heer Z.E. Naze Amina op de juiste traditionele wijze is ingewijd als Saamaka Gaanman en derhalve ook volgens de traditie de rechtmatige opvolger van wijlen Gaanman Belvon Aboikoni, de regering geen enkele stappen heeft ondernomen om de benoeming van de heer Albert Aboikoni terug te draaien en de heer Naze Amina te benoemen in de functie. Integendeel probeert de regering op allerlei wijze de heer Albert Aboikoni te laten accepteren door de overige gaanmans. Het betrekken van de heer Albert Aboikoni in zaken met de overige gaanmans ervaart de Marron gemeenschappen als het disrespect van de regering naar het Traditioneel Gezag der Marrons.
13. Het is gebleken dat de regering doorgaat met het uitgeven van concessies aan derden, waardoor deze bedrijven doorgaan met het uitvoeren van werkzaamheden binnen de directe Marron leef- en woongebieden.
14. De regering heeft in geen enkel dorp waar scaliens werkzaamheden uitvoeren gezond drinkwaterinstallaties aangelegd voor de leefgemeenschappen en ook geen dorp fonds ingesteld t.b.v. de dorpen die in de directe omgeving van de scaliens liggen.
15. Er zijn geen pinautomaten geplaatst op strategische plaatsen in het binnenland, waardoor de gemeenschappen nog steeds niet op goedkope wijze aan hun financiële tegoeden kunnen komen. Mensen moeten om aan hun financiële tegoeden te komen nog steeds lange en dure afstanden afleggen.

Aanvullende punten tijdens Langatabiki ‘Gaan Kuutu’

1. Alle stammen staan nog steeds unaniem achter het ‘Diitabiki Akkoord’ en eisen dat de regering er werk van maakt om de besluitpunten uit te voeren.
2. Vanwege de huidige politieke campagnes op weg naar de verkiezingen van 25 mei 2020 wordt de regering wordt verzocht om geen politiek te spelen met de belangen van de Marrongemeenschappen. De gemeenschappen eisen strategische duurzame ontwikkelingen en geen tijdelijke zaken voor politiek gewin. De regering wordt daarom dringend verzocht om het misleiden van Marrongemeenschappen voor politiek gewin absoluut achterwege te laten.
3. De Commissie 10 Oktober 2018 heeft volledig mandaat gehad van de ‘Gaan Kuutu’ om getransformeerd te worden tot de “Stichting A Marron Kompas”.
4. Indien de concept grondenrechten niet in lijn zijn met de Saamaka Vonnis en toch door De Nationale Assemblee wordt goedgekeurd, zal de Staat Suriname internationaal worden aangeklaagd.
5. De regering moet ervoor zorgen dat de wegen naar Wanhattie, Langahuku, Lantiwee, Ricanau Mofu en Langetabetje/Snesie Kondre worden opgenomen in hun landelijke asfalteringsprogramma/begroting om uit gevoerd te worden.
6. De regering moet er werk van maken om alle scaliens zo snel als mogelijk te doen verwijderen uit de Marronleefgemeenschappen. De regering wordt verzocht om te stoppen met het uitgeven van scalianvergunningen.
7. Er zal ondersteuning worden gevraagd aan de Fransen om het via internationale aanklacht tegen de Staat Suriname daarheen te leiden dat alle scaliens op zeer korte termijn worden verwijderd uit de Marowijne- en Lawarivier, omdat de Fransen ook leiden onder de milieuvervuiling die wordt veroorzaakt door de scaliens operaties.
8. De regering moet zorgen voor een vreedzame en duurzame oplossing van het grensgeschil tussen de Okanisie- en de Paamakastam. Alle Marronstammen zijn bereid een bijdrage te leveren om dit conflict duurzaam op te lossen.
9. De regering moet er werk van maken om de laatste drie zaken in het Mooiwana Vonnis te realiseren, t.w. het overdragen van de stoffelijke resten uit het massagraf aan de nabestaanden, het uitvoeren van een strafrechtelijk onderzoek naar de moorden en het afbakenen van het Mooiwanagebied ten gunste van de nabestaanden. Indien de regering in gebreke blijft om dit te doen zal de Staat Suriname internationaal worden aangeklaagd.
10. Er zal formeel door de commissie toestemming worden gevraagd aan de Fransen voor het wederom aanleggen van kostgronden door de Marrongemeenschap aan de Franse zijde van de grensrivieren. Vanwege de illegale goudwinning was dit onmogelijk geworden.

Conclusie

De ‘Gaan Kuutu’ heeft geconstateerd dat de regering niet begaan is het met lot van de Tribale volkeren in Suriname. Dit komt vanwege het feit dat de regering geen duidelijke uitvoering heeft gegeven aan de besluiten in het “Diitabiki Akkoord”. Vanwege het negeren van het “Diitabiki Akkoord” is de regering stilzwijgend akkoord met de huidige negatieve ontwikkeling in het binnenland, o.a. het vernietigen van het milieu door mijnbouwactiviteiten, de slechte studieresultaten, de slechte medicamenten voorziening, het politiek benoemen van Traditionele Gezagsdragers en het ontbreken van adequate nutsvoorzieningen. De huidige politieke

machthebbers zijn duidelijk niet van plan om te zorgen voor de daadwerkelijke ontwikkeling van de Marrongemeenschappen. Hierdoor gaat het steeds bergafwaarts met de sociaaleconomische situatie in de Marrongemeenschappen, waardoor er geen sprake is van duurzame strategische ontwikkeling.

Langatabikie, 10 oktober 2019
De 'Gaan Kuutu' te Paamaka,
Namens deze,

De Commissie 10 Oktober 2018

Ing. L. Brunswijk, Voorzitter

Namens de Paamakastam,

Dhr. Paul Persdam, Voorzitter MWHT

Namens de Matawaistam,

Namens de Saamakastam,

Kabiting Da Alosa Aboikoni

Namens Cotticagebied

Kabiting Da Johan Eskolina

Dr. R. Ravenberg, Secretaris

Namens de Alukustam,

Namens Saakiiki

Kabiting Da Alwin Doebe

ASFUB
Namens onbepaalde voorzitter

SENFO
(kapitein foe sikintabiki)

J.A. Romans
DA-AROMANS

